

**Dkt. Robert A. Peterson, Ufunuo na Maandiko,
Kipindi cha 8, Ufunuo wa Jumla wa Ndani,
Warumi 2:12-16 na Mhubiri 3:11. Ufunuo wa Jumla
katika Utoaji, Matendo 14:14-18, na 17:22-29**

© 2024 Robert Peterson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Robert A. Peterson katika mafundisho yake kuhusu Ufunuo na Maandiko Matakatifu. Huu ni kipindi cha 8, Ufunuo wa Ndani kwa Ujumla, Warumi 2.12-16 na Mhubiri 3.11. Ufunuo wa Jumla katika Utoaji, Matendo 14:14-18 na 17:22-29.

Baba yetu, tunakushukuru kwamba wewe ndiye Mungu anayezungumza, ambaye, kulingana na Waebrania 1:1 na 2, ulinena katika nyakati za Agano la Kale na Agano Jipya katika neno lako. Tunakushukuru kwamba ufunuo wako ni mkubwa zaidi kuliko huo, kwamba ulijifunua katika uumbaji wako na kuandika sheria yako juu ya mioyo ya wanadamu.

Tubariki tunapofikiria mambo haya. Tuongoze katika njia yako, nasi tunaomba kupitia Yesu Kristo, Bwana wetu. Amina.

Tumeangalia Warumi 2.12-16, ambayo inazungumzia Mungu akiwa ameandika sheria yake juu ya moyo wa mwanadamu na hata wale wasio na sheria ya Musa, bila Biblia, wanaonyesha athari za sheria hiyo katika kufanya kwao yaliyo mema na wakati mwingine kufanya yaliyo mabaya na dhamiri yao kuwa na jukumu katika hilo. Kama ilivyo kwa ufafanuzi mwingine wa vifungu hivi muhimu, sasa naenda kwenye maelezo na kufupisha. Mungu anajifunua katika ubinadamu.

Mungu anajitambulisha katika uumbaji wake, ufunuo wa jumla wa nje nje yetu duniani, Mungu anajifunua. Pia anajitambulisha katika ufunuo wa jumla wa ndani ulio ndani yetu, katika asili yetu. Kwa hivyo asili ya mwanadamu ni ya ufunuo.

Wanadamu si viumbe vya Mungu tu bali ni ufunuo wa Mungu, kwa kweli, katika maana zote mbili. Kwa sababu tena, mtu aliye pangoni anayejaribu kuepuka ufunuo wa jumla wa nje hawezi kwa sababu ya pumzi yake na mapigo ya moyo wake na kadhalika; hata kama anahisi mwili wake mwenyewe, yeye ni ufunuo wa jumla wa nje kutoka kwa Mungu. Vivyo hivyo, Warumi 1:32, ambayo tuliona, ilisema kwamba ingawa wanajua amri ya haki ya Mungu kwamba wale wanaofanya mambo kama hayo, orodha nzima ya dhambi, wanastahili kufa, hawayafanyi tu bali wanawakubali wale wanaoyafanya.

Kisha katika sura ya 2, Paulo anawashutumu wanafiki ambao hawakubali mambo katika maisha ya wengine lakini hufanya mambo yenyewe. Warumi 1:32 na kisha 2:12-16, Paulo anafundisha hapa kwamba wanadamu wote, waliookolewa na ambao hawajaokolewa, wana mahitaji ya sheria yaliyoandikwa mioyoni mwao. Mungu anafunua mahitaji yake ya maadili ndani yetu.

Huu ni ufunuo wa ndani kwa ujumla. Warumi 2:14-15, kwa maana watu wa mataifa wasio na sheria, kwa asili, wanapofanya yale yanayotakiwa na sheria, wao ni sheria kwao wenyewe, ingawa hawana sheria. Wao huonyesha kwamba kazi ya sheria imeandikwa mioyoni mwao, huku dhamiri yao pia ikiwashuhudia, na mawazo yao yanayopingana huwashtaki au hata kuwatetea.

Hili ni kulingana na injili ya Paulo, Paulo anasema, siku ya hukumu ya Mungu, siri zetu za ndani zitafunuliwa katika mstari wa 16. Hata kabla watu hawajamjua Kristo au neno lake, wakati mwingine hufanya kwa asili mambo ya sheria. Ingawa Mataifa hawalazimiki kuchukua amri, matakwa ya Mungu yaliyoandikwa mioyoni mwao huzifanya ziwe sheria kwao wenyewe.

Ni ufunuo wa ndani kwa ujumla. Wanao, nao ndio. Wao wenyewe ni aina ya ufunuo wa maadili wa Mungu.

Loo, ni utovu wa maadili au utovu wa maadili. Hapana, si utovu wa maadili. Ni utovu wa maadili au utovu wa maadili, kwa njia mbadala.

Ni kwa sababu sisi ni viumbe wenye maadili. Ni sehemu ya mfano wa Mungu. Sheria inafanya kazi.

Inajidhihirisha kwa kutoa hukumu juu ya matendo yetu, kwa kutumia kipimo cha ndani ambacho tumekiita dhamiri. Dhamiri zetu wakati mwingine hufanya kazi kushtaki na wakati mwingine kutetea na kutoa udhuru kwa matendo yetu. Huenda dhamiri zetu zinafanya kazi kulingana na kanuni zetu za ndani za maadili ili kutoa hukumu juu ya tabia zetu.

Warumi 2:15. Sote tunajua matakwa ya Mungu ya kimaadili vizuri sana. Tunajua kwamba matendo yetu ya dhambi ni mabaya na yanastahili hukumu ya Mungu. 1:32. Unaona, ingawa Paulo hazungumzii kuhusu sheria ya Mungu moyoni hadi Warumi 2:14 na 15, tayari imedhaniwa katika 1:32 anaposema, ingawa wanajua amri ya haki ya Mungu kwamba wale wanaofanya mambo kama hayo wanastahili kufa.

Hilo linazungumzia athari za sheria iliyoandikwa moyoni. Wanajuaje amri ya haki ya Mungu kwamba dhambi zilizo rodheshwa kwa undani, katika orodha kubwa, zinastahili kifo? Kwa sababu ya sheria ya Mungu iliyoandikwa moyoni. Hivyo, 1:32 ya Warumi inadokeza 2:14 na 15.

Ni sifa gani za Mungu zinazofunuliwa kwa njia hii, kwa njia hii ya ufunuo wa ndani kwa ujumla? Ni swali zuri sana. Ufunuo huu wa ndani kwa ujumla unafichua sifa za Mungu za utakatifu na haki na kazi yake ya hukumu. Mstari wa 32 wa 1. Ufunuo huu wa ndani kwa ujumla unajulikana na watu wote na una maana kwa kifungu hicho.

Inakandamizwa na kupotoshwa ili watu wawe na tabia ya kutumia mahitaji ya maadili katika kuwahukumu wengine huku wakijitetea kwa dhambi zile zile, kama inavyothibitishwa katika unafiki wa sura ya 2, 1, hadi 3. Kwa hivyo, kuna kufanana na tofauti kati ya ufunuo wa jumla wa ndani na wa nje. Kufanana kubwa zaidi ni kwamba zote mbili ni aina za ufunuo wa jumla. Kila mtu yuko chini ya jua.

Kila mtu ana sheria ya Mungu iliyoandikwa moyoni mwake. Pia zinafanana kwa kuwa mafunuo haya yote mawili hufanya kazi. Ufunuo wa jumla wa nje wa Mungu huwafikia watu, na vivyo hivyo ufunuo wake wa jumla wa ndani, kama inavyothibitishwa na kazi ya dhamiri ya mwanadamu.

Hapana, hufanyi hivyo! Mtu anasema, amechukizwa kwamba mtu fulani alimkosea. Hilo ni matokeo ya sheria ya Mungu iliyoandikwa moyoni mwao. Wao ni tofauti katika suala hili.

Ufunuo wa Mungu katika uumbaji wake nje yetu unaonyesha utukufu wake, uzuri, nguvu, na hekima, lakini si utakatifu wake. Emerson alisema kwamba asili ni nyekundu katika meno na makucha. Simba anapokula paa, je, simba anatenda dhambi? Hapana, haihusiani.

Simba na swala hawakuumbwa kwa mfano wa Mungu. Hawana sheria ya Mungu iliyoandikwa moyoni mwao. Kwa hivyo, tofauti na ufunuo wa jumla wa nje, ufunuo wa jumla wa ndani hufunua utakatifu wa Mungu, bila shaka, tangu anguko, haki yake na kazi yake ya hukumu.

Kazi za Mungu ni uumbaji, majaliwa, ukombozi, na utimilifu, ambao unajumuisha hukumu. Kifungu kingine zaidi, mara nyingi hupuuzwa. Mhubiri, amini usiamini, 311.

Mungu ameweka kila kitu kiwe sahihi kwa wakati wake. Pia ameweka umilele ndani ya mioyo yao. Lakini hakuna mtu anayeweza kugundua kazi ya Mungu.

Hakuna mtu anayeweza kugundua kazi ambayo Mungu amefanya tangu mwanzo hadi mwisho. Kitu ndani yetu hufikia vitu vya milele. CS Lewis alielezea hili hata akiwa mvulana.

Alikuwa na hisia hii ya uhalisia mkubwa zaidi. Ilimtoka, lakini wakati mwingine, alihisi alikuwa karibu kuifikia. Lakini ilikuwa vigumu kuielewa, na bado ilikuwa hapo.

Na ilileta furaha, lakini kisha ikafifia, na hivyo, kitu ndani yetu kinafikia vitu vya milele. Hata hivyo, kama mwisho wa mstari unavyoonyesha, nataka kufanya ESV. Mfanyakazi ana faida gani kutokana na kazi yake? Nimeona kazi ambayo Mungu amewapa wanadamu ili wafurahie na kushughulika nayo.

Amefanya kila kitu kiwe kizuri kwa wakati wake. Pia, ameweka umilele ndani ya moyo wa mwanadamu, lakini asiweze kujua alichofanya Mungu tangu mwanzo hadi mwisho. Naona ya kwamba hakuna jema kwao kuliko kufurahi na kutenda mema maadamu wanaishi.

Pia, kila mtu anapaswa kula na kunywa na kufurahia kazi yake yote. Hii ni zawadi ya Mungu kwa mwanadamu. Kwa hivyo, tuna hisia ya umilele ndani ya mioyo yetu.

Mungu amejifunua kwetu kwa njia hiyo, lakini bado ni vigumu kueleweka. Kama mwisho wa mstari unavyoonyesha, tumekatishwa tamaa katika hamu yetu ya umilele kwa sababu hatuwezi kuelewa mpango wa Mungu kwa ukamilifu wake. Ujumbe katika Biblia ya Utafiti wa NIV una nukuu, nukuu kwamba ulimwengu mzuri wa Mungu lakini wa kuvutia ni mkubwa sana kwetu, lakini kuridhika kwake ni kidogo sana.

Kwa kuwa tuliumbwa kwa ajili ya umilele, mambo ya wakati hayawezi kuridhika kikamilifu na kudumu. Mara nyingine tena, ulimwengu mzuri wa Mungu lakini unaovutia ni mkubwa sana kwetu, lakini kuridhika kwake ni kidogo sana. Kwa kuwa tuliumbwa kwa ajili ya umilele, mambo ya wakati hayawezi kuridhika kikamilifu na kudumu.

Biblia ya NIV katika Mhubiri 3:11. Kwa kweli, katika kufanya hotuba hii na kufikiria hili hivi sasa, mstari huu unaweza pia kuhusisha ufunuo wa jumla wa nje. Haushughulikii maadili, hilo ni hakika. Unashughulikia ufahamu wa mwanadamu.

Nadhani ndipo mahali pake panafaa. Ufahamu wa kupita kiasi, hamu ya umilele, lakini kutoweza kuelewa kile ambacho tuna ufahamu wa sehemu yake. Mungu anajifunua, oh, katika mwanawe na katika neno lake na katika miujiza, na tutaona baadaye, katika maono na kila aina ya mambo mema, katika kupiga kura katika Agano la Kale.

Huo ni ufunuo maalum unaotolewa kwa baadhi ya watu wakati mwingine katika baadhi ya maeneo. Lakini ufunuo wa jumla daima hutolewa kwa watu wote katika maeneo yote. Na tuna kategoria ndogo tatu.

Kwa njia, ndivyo ilivyo kawaida. Ufunuo katika uumbaji wa Mungu unaitwa ufunuo wa jumla wa nje. Aina kubwa, ufunuo wa jumla na maalum.

Chini ya ujumla, katika uumbaji, katika moyo wa mwanadamu, katika majaliwa. Tulifanya ufunuo wa kwanza wa nje wa jumla katika uumbaji, ufunuo wa ndani wa jumla katika sheria ulioandikwa moyoni na dhamiri, na kisha sasa ufunuo wa Mungu katika majaliwa au historia. Ufunuo wa jumla wa Mungu unajulikana katika uumbaji, dhamiri, na pia majaliwa.

Mungu huwasilisha sifa zake nyingi kwa kufanya kazi kwa njia ya Mungu katika historia. Matendo 14. Ni Matendo 14 na 17 ambazo ndizo vifungu vya uthibitisho wa hili.

Matendo 14, ili kupata muktadha, tunarudi kwenye mstari wa 8. Na huko Listra, palikuwa na mtu ameketi, hawezi kutembea miguuni, alikuwa kiwete tangu kuzaliwa, na hakuwahi kutembea kamwe. Alimsikiliza Paulo akinena, naye Paulo akamkazia macho, na kuona ya kuwa ana imani ya kuponywa, akasema kwa sauti kuu, Simama wima kwa miguu yako.

Akaruka, akanishangaza, hakuna tiba ya mwili, hakuna mkufunzi. Akaruka na kuanza kutembea. Na umati ulipoona alichofanya Paulo, wakapaza sauti zao, wakisema kwa Kilikonia, miungu wametushukia kwa mfano wa wanadamu.

Pia nilifundisha kwa miaka mingi katika seminari mbili tofauti za kiinjili. Na wakati mwingine, tulipokuwa na siku ya maombi, jambo la aina hiyo, wanafunzi walikusanyika katika vikundi, na mara nyingi, wanafunzi wa makabila fulani walikusanyika pamoja na kupata maana. Na ingawa wangeweza kutumia Kiingereza, ikiwa lugha yao ya kwanza, ikiwa lugha yao ya mama ilikuwa lugha nyingine, wangeomba kwa lugha hiyo.

Na ndivyo ilivyo hapa. Watu hawa wangeweza kuwaelewa Paulo na Barnaba si kwa sababu Paulo na Barnaba walizungumza Kilikonia bali kwa sababu hawakuzungumza. Wote walizungumza Kigiriki cha kawaida.

cha Koine. Lakini watu hawa walipofurahishwa na uponyaji huu, hawakupaza sauti kwa lugha hiyo. Walipaza sauti kwa lugha yao ya mama.

Mimi ni sehemu ya huduma kwa Ukraine. Tuna watafsiri wawili wazuri, Yana na Natasha, na Kiingereza chao ni kizuri. Wakati mwingine, Natasha amekuwa akirekebisha Kiingereza changu.

Nimeandika vitabu kadhaa na kadhalika. Pole sana. Ni kama vile ninajitahidi kupata neno, naye ananipa.

Ananipa. Jamani. Lakini nilimuuliza Yana, ambaye alinitafsiria kozi hivi majuzi.

Unapoomba, unaweza kuomba kwa lugha gani? Anasema, naweza kuomba kwa Kiingereza. Unaomba kwa lugha gani? Anasema Kiukreni. Hilo linaeleweka.

Ni lugha yako ya mama. Ni ulimi unaojifunza kwanza kabisa, ukiwa mtoto. Miungu wametushukia kwa mfano wa wanadamu.

Barnaba walimwita Zeus. Kwa nini? Alikuwa mzee zaidi. Namfikiria akiwa na ndevu kubwa za kiume, mwanaume mzee zaidi.

Yeye ndiye mfalme wa miungu. Yeye ni Zeus. Paulo ndiye mzungumzaji, jamani.

Yeye ndiye mhubiri mkuu, sivyo? Na Paulo, walimwita Herme. Kama ungebadilisha pantheon zako, ingekuwa Mercury kwa sababu alikuwa mzungumzaji mkuu. Na kuhani wa Zeu, unaona, Paulo na Barnaba hawakuelewa Ikonio, lakini walielewa lugha ya mwili.

Kuhani wa Zeu alipoanza kutoa dhabihu kwa ajili yao, waliupata ujumbe haraka sana. Kuhani wa Zeu, ambaye hekalu lake lilikuwa mlangoni mwa mji, alileta ng'ombe na taji za maua kwenye malango na akataka kutoa dhabihu kwa umati. Lakini mitume Barnaba na Paulo waliposikia na kuona, bila shaka, walirarua mavazi yao na kukimbilia kwenye umati wakipiga kelele, wanaume, kwa nini mnafanya mambo haya? Unaona, Paulo alipoenda seminari katika Shule ya Uungu ya Tarso, alikuwa na kozi za misheni, bila shaka.

Ndiyo, mimi ni mzaha, lakini hakuwahi kuwa na kozi kuhusu unachofanya unapalikwa kwenye ibada, na wewe ndiye mungu. Kwa chuki kama Wayahudi wema, natumai walikuwa na nguo za ziada; walirarua majoho yao. Wanaume, kwa nini mnafanya mambo haya? Sisi pia ni wanaume.

Sisi ni wanadamu tu wenye tabia moja nanyi. Nasi tunawaletea habari njema kwamba mgeuke kutoka katika mambo haya yasiyo na maana na kumgeukia Mungu aliye hai aliyeumba mbingu na nchi na bahari na vyote vilivyomo. Wanathibitisha kwamba Mungu ndiye muumbaji.

Unasema huo ni ufunuo wa jumla wa nje, sivyo? Ndiyo, lakini ni zaidi. Katika vizazi vilivyopita, aliruhusu mataifa yote kutembea katika njia zao wenyewe, lakini hakujiacha bila ushuhuda. Aliruhusu mataifa kwenda katika njia zao wenyewe, yaani, bila kuwapiga, bila kuwahukumu kwa hukumu waliyostahili.

Aliwavumilia ili apate muda zaidi kwa ajili ya kuja kwa Kristo, kwa ajili ya injili kuenezwa, na kadhalika. Lakini Mungu hakujiacha bila ushahidi. Ni, tena, ni usemi, kukataa hasi ili kuthibitisha chanya.

Mungu alijishuhudia mwenyewe, kwa kuwa alitenda mema kwa kuwapa mvua kutoka mbinguni na majira ya mavuno, akiwashibisha mioyo yenu kwa chakula na furaha. Je, Mungu si mwema? Sote tunafurahia ushirika mezani. Hata kwa maneno haya, ni vigumu kuwazuia watu kutoa dhabihu kwao.

Hilo lingekuwa jambo la ajabu sana. Muhtasari ulioandikwa, Matendo 14:14 hadi 18. Katika Matendo 14, Paulo na Barnaba wanaenda Listra katika safari ya kwanza ya kimisionari.

Kwa maneno ya Paulo, mtu mmoja aliyekuwa kiwete tangu kuzaliwa anaruka juu na kuanza kutembea, mstari wa 8 hadi 10. Watu wanatangaza Paulo na Barnaba kuwa miungu Hermes na Zeus, mtawalia. Mitume hawaelewi lugha ya Kilikani ambayo watu wanazungumza, lakini lugha ya mwili ya kuhani wa Zeus ni dhahiri anapowakaribia kutoa dhabihu za ng'ombe.

Kwa kujibu, Paulo na Barnaba walirarua mavazi yao kwa machukizo na kupiga kelele, wakati huu kutoka kwa Biblia ya Kikristo, enyi watu, kwa nini mnafanya mambo haya? Sisi pia ni watu kama ninyi. Nasi tunawahubiria habari njema kwamba mgeuke kutoka katika mambo haya yasiyofaa na kumwelekea Mungu aliye hai, aliyeumba mbingu, dunia, bahari, na vyote vilivyomo. Katika vizazi vilivyopita, aliwaacha mataifa yote waende zao wenyewe.

Ingawa hakujiacha bila ushuhuda, alitenda mema kwa kuwapa mvua kutoka mbinguni na majira ya mavuno na kuwajaza chakula na mioyo yenu furaha. Tena, Warumi 14:15 hadi 17. Mungu, muumba, anajishuhudia mwenyewe katika majaliwa, si katika uumbaji tu, si katika sheria na moyo tu bali pia katika majaliwa.

Kuna ufunuo wa jumla kutoka kwa Mungu katika mpangilio wake wa maisha na historia, mstari wa 17. Hasa, anajishuhudia mwenyewe katika matendo yake ya kutoa mvua ili kukuza mazao na matunda ili kukidhi mahitaji yetu ya kimwili, na usiache hili, na mahitaji ya kihisia, mstari wa 17. Hii inaonyesha uwepo wa Mungu, jukumu lake kama muumba, ambalo liko wazi katika mstari wa 15, na ukarimu wake.

Hiyo ndiyo tunayomaanisha kwa wema kama neno la kitheolojia. Sifa ya wema wa Mungu inamaanisha ukarimu wake. Sio hivyo. Wema haumaanishi utakatifu, haumaanishi wema kinyume na ubaya.

Kwa kweli napenda neno ukarimu. Ukarimu ni neno lingine linalotumika sana. Na ukarimu wake, wema wake, na ukarimu wake kwa watu wote.

Ona kwamba huu ni ufunuo wa jumla. Kama Yesu alivyosema, Baba yake Bwana mwema huonyesha wema wake kwa kuwanyesha mvua mkulima aliyeokolewa na ambaye hajaokoka. Wakati wa ufunuo huu ni endelevu, msimu baada ya msimu unadokezwa.

Na kiwango cha ufunuo huu ni cha ulimwengu wote. Popote pale ambapo mvua, chakula, na furaha vinamaanisha, Mungu wao ameonyesha ukarimu wake, wema wake, lakini usifikirie kuokoa wema, bali wema wake, ukarimu wake. Yeye ni Mungu mwema, na huwapa watu wote zawadi nzuri.

Sio tu mbingu na moyo wa mwanadamu pamoja na dalili zake za maadili bali pia mboga, matunda, chakula, ushirika, na furaha. Vivyo hivyo, Matendo ya 17 ni maandishi mengine maarufu ya uthibitisho wa ufunuo wa Mungu, ufunuo wa jumla wa Mungu katika historia au majaliwa. Muktaadha, Paulo huko Athene, 1716.

Basi, Paulo alipokuwa akiwasubiri, Sila na Timotheo huko Athene, roho yake ilichukizwa ndani yake alipoona kwamba mji umejaa sanamu. Kwa hiyo, akajadiliana katika sinagogi na Wayahudi na watu waliomcha Mungu, na sokoni kila siku na wale waliokuwepo. Baadhi ya wanafalsafa wa Epikurea na Stoiki pia walizungumza naye, na wengine wakasema, "Mpuuzi huyu anataka kusema nini?" Wengine wakasema, "Alionekana kama mhubiri wa miungu ya kigeni kwa sababu alikuwa akihubiri Yesu na ufufuo."

Katika Matendo, katika 1 Wakorintho 15, Wakorintho walikiri kifo na ufufuo wa Yesu kuwa Wakristo, lakini walikuwa na tatizo na ufufuo wa wafu. Sababu ni kwamba walikuwa wameona maiti, na walidhani kimakosa; hii ni makubaliano ya wasomi wa mawasiliano ya Wakorintho; walikuwa wamedhani kimakosa kwamba ufufuo ungehusisha kufufua maiti, kitu kama zombie, na hawakuweza kushughulikia hilo. Hapana, Paulo anasema, dhana muhimu katika ufufuo ni mabadiliko.

Kwa hivyo, Paulo anapotaja ufufuo, Plato na Aristotle waliamini katika kutokufa kwa roho, lakini si katika ufufuo, huo ulikuwa ni miili miovu tu inayofufuliwa, oh, hiyo ni mbaya sana. Wakamchukua na kumpeleka Areopago wakisema, Je, tunaweza kujua mafundisho haya mapya unayoyatoa ni nini? Kwa maana unaleta mambo ya ajabu masikioni mwetu. Kwa hivyo, tunataka kujua maana ya mambo haya.

Sasa, Waathene wote na wageni wanaoishi huko hawangetumia muda wao kufanya chochote ila kusimulia au kusikia jambo jipya. Tunakaribia sana andiko letu sasa. Paulo anahutubia Areopago.

Basi, Paulo, akisimama katikati ya Areopago, akasema, Enyi watu wa Athene, naona ya kuwa ninyi ni watu wa dini sana katika kila njia; kwa maana nilipokuwa nikipita na kutazama vitu vya ibada yenu, niliona madhabahu iliyoandikwa maneno haya, kwa Mungu asiyejulikana. Basi, mnayemwabudu kama asiyejulikana, huyo ndiye ninayewahubiria. Mungu aliyeumba ulimwengu na vyote vilivyomo, yeye aliye Bwana wa mbingu na nchi, hakai katika mahekalu yaliyojengwa na wanadamu, wala hatumikiwi na mikono ya wanadamu, kana kwamba anahitaji kitu cho chote; kwa maana yeye mwenyewe huwapa wanadamu wote uzima na pumzi na vitu vyote.

Na alifanya kila taifa la wanadamu kutoka kwa mtu mmoja, wakae juu ya uso wa dunia yote, akiisha kuweka nyakati zilizowekwa tayari na mipaka ya makazi yao, ili wamtafute Mungu, labda wampapase njia, wamfikie, na kumwona. Lakini hayuko mbali na kila mmoja wetu, kwa maana ananukuu kutoka kwa mmoja wa washairi wao wa kipagani, mmoja wa washairi wao wa kipagani; ndani yake tunaishi, tunatembea, na tuna uhai wetu, kama vile baadhi ya washairi wenu walivyosema, kwa maana sisi tu wazao wake. Nukuu hizo zinafikiriwa kuwa kutoka kwa Epimenides

La kwanza halina uhakika, lakini tunadhani la pili linatoka kwa Aratus. Hilo lina uhakika zaidi. Basi, kwa kuwa sisi ni wazao wa Mungu, hatupaswi kudhani kwamba Mungu ni kama dhahabu au fedha au jiwe, sanamu iliyotengenezwa kwa ustadi na mawazo ya mwanadamu.

Wakati wa ujinga, Mungu alipuuza, lakini sasa anawaamuru watu wote kila mahali watubu, kwa sababu ameweka siku ambayo atahukumu ulimwengu kwa haki kwa mtu aliyemteua. Na kwa hili ametupa uhakikisho kwa wote kwa kumfufua kutoka kwa wafu. Basi, waliposikia habari za ufufuo wa wafu, wengine walimdhihakiki, lakini wengine wakasema, Tutakusikia tena kuhusu hili.

Kwa hiyo, Paulo akatoka kati yao, lakini baadhi ya watu wakajiunga naye wakaamini, miongoni mwao akiwamo Dionisio, Mwareopago, mwanamke mmoja aitwaye Damari, na wengine pamoja nao. Kwa hiyo, Paulo alikuwa amezungumza katika sinagogi huko Athene, lakini pia alizungumza na Waathene sokoni, mahali ambapo wanafalsafa wangeenda kusomea falsafa, na kama Luka anavyotambia katika Matendo hapa, kusikia jambo jipya. Paulo anathibitisha kwamba Mungu huwapa wanadamu wote uzima, pumzi, na kila kitu kingine.

Kwa mara nyingine tena, Mungu kuwa muumba ni msingi wa ufunuo wake katika uumbaji, dhamiri, na majaliwa. Aliifanya kutoka kwa mtu mmoja, na ni marejeleo kwa Adamu, kila taifa la wanadamu kuishi duniani, uso wa dunia, akiwa ameweka vipindi vilivyopangwa na mipaka ya makao yao. Bwana, katika majaliwa yake, aliongoza makabila, mienendo ya watu, uanzishwaji wa mataifa na majimbo, na kadhalika, na hii ndiyo kusudi kwamba wamtafute Mungu, na labda wapate njia yao kuelekea kwake, na kumpata.

Na kisha anawanukuu waandishi wao wenyewe wakisema kwamba yuko karibu, na sisi ni viumbe vyake. Na kisha bila shaka, alianza tena, alianza na kuishia kwa kukemea ibada ya sanamu, na kisha anahubiri Kristo na ufufuo, na hilo linawaweka kando.

Kwa mara nyingine tena, ninafuata mtindo wa sasa wa kusoma baadhi ya maelezo. Katika kifungu hicho hicho. Katika Matendo 17, Paulo anawahutubia Waathene na

anabainisha kwamba miongoni mwa sanamu zao nyingi, nimeona ripoti ya maelfu ya sanamu unapotembea barabarani, kuna madhabahu kwa Mungu asiyejulikana.

Eckhart Schnabel, msomi wa Agano Jipya, ana vitabu viwili vikubwa kuhusu safari za umishonari za Paulo, na anaorodhesha kila sanamu katika kila mji. Ni kazi ya ajabu ya usomi. Loo, ni ya kushangaza tu.

Idadi yao. Baadhi yao yalikuwa ya ponografia. Loo, yamefumwa tu katika kitambaa cha maisha.

Kwa hivyo, kimsingi, kila mtu katika Milki ya Kirumi alikuwa mwabudu sanamu. Au ungechukuliwa kama si raia mwema. Loo, ndivyo Wathesalonike walivyomgeukia Mungu kutoka kwenye sanamu ili kumtumikia Mungu aliye hai na wa kweli.

Haishangazi waliteswa. Hata hivyo, miongoni mwa sanamu zao nyingi kuna madhabahu kwa Mungu asiyejulikana. Paulo anawatangazia Mungu mmoja aliye hai na wa kweli, ambaye hawamjui.

Mstari wa 23, Matendo 17. Mungu aliyeumba ulimwengu na vyote vilivyomo. Yeye ni Bwana wa mbingu na dunia na, kwa hivyo, hawezi kufungwa kwenye hekalu.

Viumbe vyake haviwezi kumdhiniti au kumdanganya, kwani yeye mwenyewe huwapa kila mtu uzima na pumzi na vitu vyote. Matendo 17:24, 25. Mungu si muumbaji wa vyote tu; pia anategemeza uumbaji wake, ikiwa ni pamoja na ubinadamu, ikiwa ni pamoja na ubinadamu.

Neema yake ya kawaida, ukarimu wake na wema wake kwa waliookolewa na wasiookolewa, hutubariki kwa uzima, pumzi, na vipawa vyote vizuri. Yakobo 1, kila kipawa chema na kikamilifu hushuka kutoka kwa muumba wa mianga. Baba wa mianga.

Ambayo inamzungumzia Mungu kama muumba wa anga za mbinguni. Kwa kufuata nguvu ya Mwanzo 1, Paulo anahama kutoka uumbaji wa mbingu na dunia hadi ule wa wanaume na wanawake. Ubinadamu ni mmoja kwa sababu wote wametokana na mwanadamu wa kwanza wa Mungu, Adamu.

Mungu anapanga wanadamu, kwa ujumla, kuitiisha na kuitunza dunia. Pia ana mipango maalum kwa kila taifa. Kuweka nyakati za nukuu na mipaka ya mahali wanapoishi.

Matendo 17:26. Kumbuka kusudi la Mungu katika kufanya nukuu hii, ili wamtafute Mungu na labda wamfikie na kumpata. Funga nukuu mstari wa 27.

Mungu huwafanya wanadamu wamjue, naye yuko karibu nasi sote. Kwa kweli, tunamtegemea kwa maisha, iwe tunatambua au la. Mistari ya 27 na 28.

Mungu anajifunua katika mpangilio wake wa majaliwa wa nyakati na maeneo ya taifa ili waweze kumtafuta na kumpata. Hii inahitimisha ufafanuzi wetu na jinsi tunavyoshughulikia ufunuo wa jumla wa Mungu katika uumbaji, dhamiri, na majaliwa. Katika hotuba yetu inayofuata, tutafuatilia theolojia ya ufunuo wa jumla na kutafuta kuunganisha baadhi ya mambo haya, ikiwa ni pamoja na kujaribu kujibu maswali kama vile, je, mtu anaweza kuokolewa kupitia njia hii? Na ikiwa sivyo, kuna uhusiano gani kati ya ufunuo huu wa jumla na shughuli ya kimisionari ya Kikristo? Maswali muhimu kweli. Majaliwa, Matendo sura ya 14, mistari ya 14 hadi 18, na sura ya 17, mistari ya 22 hadi 29.

Huyu ni Dkt. Robert A. Peterson katika mafundisho yake kuhusu Ufunuo na Maandiko Matakatifu. Huu ni kipindi cha 8, Ufunuo wa Ndani kwa Ujumla, Warumi 2.12-16 na Mhubiri 3.11. Ufunuo wa Jumla katika Utoaji, Matendo 14:14-18 na 17:22-29.